

Марина Яремова

аспірант Житомирського національного
агроекологічного університету
м. Житомир

КОМПЛЕКСНА СИСТЕМА ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Стабільне функціонування будь-якого підприємства залежить від наявності надійної системи економічної безпеки. Це особливо актуально для сільськогосподарських підприємств, специфіка діяльності яких визначає потребу налагодження механізму подвійної адаптації до ринкових та природно-кліматичних факторів. За таких умов економічна безпека виступає індикатором спроможності підприємств адаптуватися до зовнішніх мінливих чинників та здатності ефективно використовувати підприємницький та виробничий потенціал.

Проблеми економічної безпеки підприємств викладені в працях Л. І. Донець, С. Н. Ільяшенка, А. Козаченка, В. П. Пономарьова, А. М. Турила, В. В. Шликова тощо. Однак, питання системи формування економічної безпеки сільськогосподарських підприємств потребують більш детального вивчення, що обумовлює вибір теми дослідження.

Економічна безпека сільськогосподарських підприємств характеризується стійкістю до внутрішніх та зовнішніх загроз, здатністю забезпечити реалізацію власних економічних інтересів, ефективно функціонувати та розвиватися в умовах конкуренції та господарського ризику. Нині рівень економічної безпеки сільськогосподарських підприємств є низьким. Зокрема, в середньому за 2006-2010 рр. високий рівень безпеки мають лише 5 % сільськогосподарських товаровиробників Житомирської області. Такий показник є незначним, тому ситуація вимагає зусиль держави та керівників підприємств щодо комплексної системи формування підвищення рівня їх економічної безпеки.

Держава створює та регулює економічні умови діяльності сільськогосподарських підприємств, що обумовлює необхідність розробки відповідних заходів на макрорівні (рис. 1).

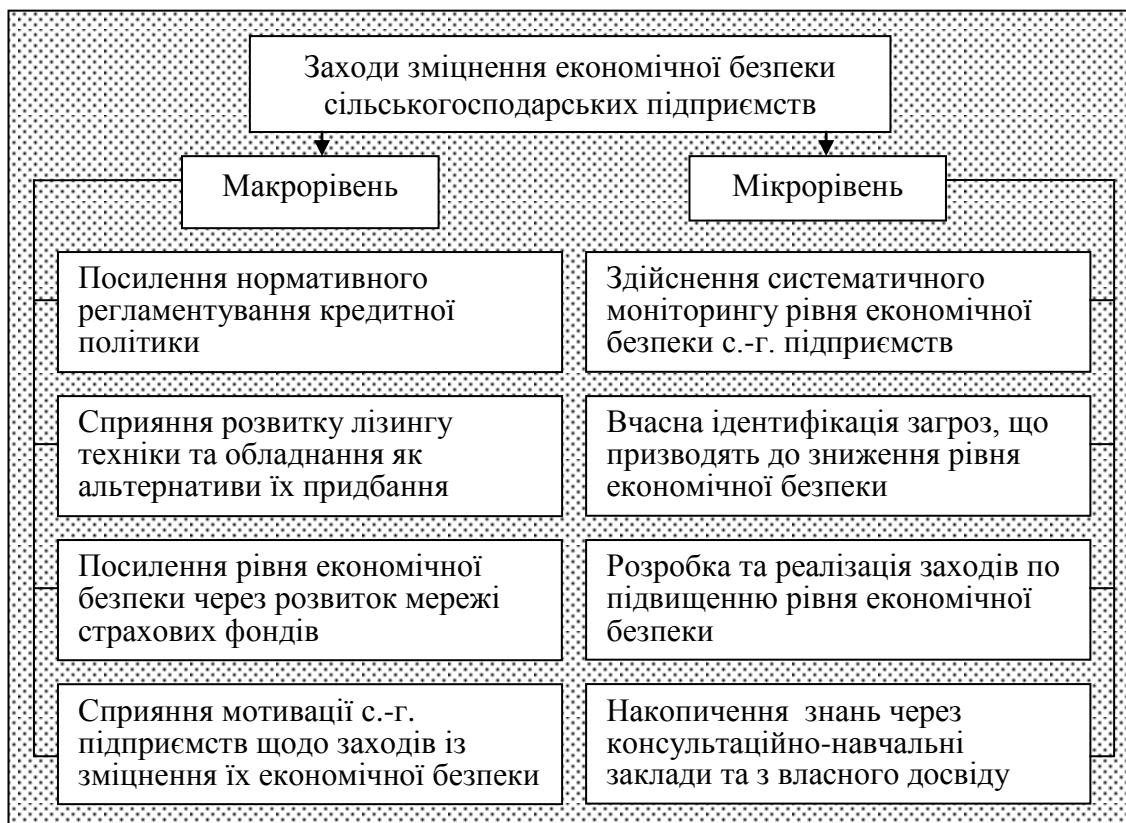

Рис. 2. Заходи зміцнення економічної безпеки сільськогосподарських підприємств на різних рівнях ієрархії

Джерело: власні дослідження.

Оскільки, більшість сільськогосподарських підприємств відчувають нестачу власних коштів, пропонується посилення ролі держави у кредитній політиці. Через брак фінансових ресурсів, підприємства не можуть здійснювати оновлення основних фондів, що призводить до їх зношення. В таких умовах держава повинна сприяти розвитку лізингу як альтернативи придбання техніки та обладнання за рахунок банківського кредитування. Використання лізингу дає можливість значно підвищити рівень ресурсно-технічного забезпечення сільськогосподарських підприємств на прийнятних умовах.

Важливим елементом удосконалення фінансово-кредитного механізму є страховий захист сільськогосподарського виробництва. При цьому, ринок страхування є недостатньо розвинений в галузі сільського господарства. Нині

страхується близько 3 % ризиків, тоді як у більшості країн цей показник сягає 70-80 %. Недосконалість чинного законодавства у даній сфері призвело до взаємної недовіри у страхувальників та страховиків. У таких умовах держава повинна виступати координатором та контролювати діяльність страхових організацій. Укладання договорів з державною підтримкою сприятиме розвитку добровільного страхування сільськогосподарської продукції, що також відіграє позитивну роль у залученні інвестиційних ресурсів.

На рівні держави пропонується створити систему мотивації щодо підвищення рівня економічної безпеки шляхом включення відповідних заходів до програм фінансової підтримки підприємств. Дана підтримка повинна мати селективний характер – для підприємств із нижчим рівнем економічної безпеки, що сприятиме їх розвитку, підвищення рівня безпеки галузі та продовольчої безпеки країни.

Для зміцнення економічної безпеки сільськогосподарських підприємств на мікрорівні пропонується здійснювати систематичний моніторинг її рівня, що дасть можливість вчасно ідентифікувати загрози та розробити заходи по їх усуненню та відповідно підвищенню рівня економічної безпеки. Накопичення знань через консультаційно-навчальні заклади щодо питань економічної безпеки допоможе вчасно розпізнати загрози діяльності підприємства, врахувати ймовірність настання небажаних подій та спрогнозувати поведінку у разі зміни ситуації.

Література

1. Донець Л. І. Економічна безпека підприємства: навч. посіб./ Л. І. Донець, Н. В. Ващенко. - К.: Центр учбової літератури, 2008. – 240 с.
2. Козаченко А. В. Економічна безпека підприємства: сутність та механізм забезпечення: монографія / А. В. Козаченко, В. П. Пономарьов, О. М. Ляшенко. – К: Лібра, 2003. – 280 с.